

אוצר הנפש

** *		
20:31	19:13	י-ם
20:34	19:30	ת"א
20:36	19:25	חיפה
20:31	19:30	ב"ש

עלון שבועי בענייני תורת הנפש ותיקון המדות משיעורי הרב יצחק גינזבורג שליט"א

אוצר הסיפור

קדושה נמשכת לקדושה

יב תמוז הוא יום הולדתו של הרבי הריי"צ וגם 'חג הגאולה' שלו.

כשקנה החסיד ר' שמואל גוראריה המכתבים וכלים שונים מהגניזה דחרסון, שהיו שייכים להבעש"ט ותלמידיו, והביאם לרוסטוב במתנה לכ"ק אדמו"ר מוהרש"ב - כ"ק אדמו"ר לקח כל אחד ואחד, ואמר: זה אמת וזה אינו אמת. כן בירר כל אחד ואחד בייחוד. וכ"ק אדמו"ר הרש"ב אמר לו שיראה את כל החבילה לבנו, כ"ק הריי"צ.

אח"כ נכנס לבנו כ"ק אדמו"ר הריי"צ, ולא סיפר לו דבר ממה שאמר כ"ק אביו. וכ"ק הריי"צ נטל גם-כן בזה הסדר, ובירר ממש כמו כ"ק אביו.

אצל כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב לא הרהיב עוז בנפשו לשאול מאין הוא יודע, אבל אצל כ"ק מוהריי"צ, שהיה לו עמו קירוב הדעת, שאל לו מאין הוא יודע מה אמת ומה שהוא אינו אמת.

ענה לו כ"ק: כל יהודי יש בו קדושה, וכאשר הוא אוהז דבר שבקדושה - אז יש כח המושך. קדושה נמשך לקדושה.

טוב מאד שיהיה לאדם חפץ מצדיק, הדבר מעורר לעבודת ה'. יש אנשים שיש להם סירטוק או חולצה של הרבי, וגם כשהרבי חלק מטבעות או שטרות יש בכך אותו ענין. הרבי הריי"צ הסביר שליהודי יש 'מגנט' של קדושה, שנמשך לקדושה ומושך אליו קדושה. הוא נמשך לחפץ שיש בו קדושה אמיתית, חפץ שהיה שייך לצדיק, והקדושה אצלו בנפש מתעוררת ומתחזקת מכח הקדושה באותו חפץ. ל'מגנט' הזה יש גם שייכות לעבודת הבריורים - בו טמון הכח של יהודי לזהות ולמשוך את הניצוצות שצריך לברר ולהעלות מתוך המציאות.

ה'מגנט' שמושך קדושה במודע הוא ספירת הדעת. ליהודי יש דעת, בעוד שלאינו-יהודי אין דעת, לכן יש ליהודי כח להמשך לקדושה ולהעלות את הניצוצות הקדושים.

הדעת היא גם הכח להבחין ולהבדיל - הכח באמצעותו הבדילו הרבי הרש"ב והרבי הריי"צ בין החפצים האמתיים לחפצים המזויפים. וכך אמרו חז"ל - "אם אין דעת הבדלה מנין?". הסיפור גם מלמד על הקשר העצמי בין הרבי הרש"ב לבין בנו יחידו, הרבי הריי"ץ, בסוד "מה שמו ומה שם בנו כי תדע" - "כי תדע" דווקא, כח הדעת מקשר בין האב לבנו (לא כל אב זוכה להיות קשור לבנו בקשר עצמי מודע, להיות בדעה אחת עם בנו).

(אור לכ"א טבת תש"פ)

אוצר הפרשה

משה ובלעם

בפרשת בלק, יש נשמה שהיא הלעומת-זה של משה - בלעם. בסוף התורה כתוב "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה" וחז"ל אומרים "בישראל לא קם, אבל באומות העולם קם, ומנו? בלעם". זהו פסוק בו חז"ל מבחינים בין העולם היהודי לעולם הלא-יהודי, מהמלה "בישראל". כל התורה מתחילה בעולם הלא-יהודי, תשעה עשר (גוי) דורות לפני אברהם אבינו, ובעולם הלא-יהודי יש דמות שמקבילה למשה רבינו - בלעם. זו נשמה שהיא לגמרי ובאופן מוחלט נשמה-מנגדת למשה רבינו.

(כ"ו תמוז תשפ"ג)

אוצר הרמז

בלעם - הלעומת-זה המובהק של משה רבינו

האריז"ל מסביר בפירוש שמשה הוא משרש הבל וכנגד הנר"נ שלו יש נר"נ משרש קין הרמוזים בביטוי "יקם קין" - יתרו (מנשמת קין), קרח (מרוח קין) ומצרי (מנפש קין). יתרו משלים עם משה ומשתדך עמו, אך המצרי וקרח הם בפירוש כנגד הנפש והרוח של משה - את המצרי הרג משה מכח הטבע היהודי (המוטבע-הנפש) ומול קרח (בו אותיות רוח) עיקר העימות הוא רגשי, עימות של מדות (רוח).

בלעם עומד כנגד נבואת משה, השייכת לבינה-נשמה, ומכיון שגם הוא בא משרש הרע שבהבל הרי שבמובן מסוים הוא הלעומת-זה של משה באופן הכי מובהק.

(כ"ו תמוז תשפ"ג)

אוצר התבונה

גאולת אדה"צ וגאולת הריי"צ – משלטון הרודן ומשלטון העם

היום, יב-יג תמוז, חג הגאולה של הרבי הקודם, הרבי הריי"צ, רבינו יוסף-יצחק. בימים האלה, בעצם הרבי הריי"צ התקומם וכבר הפיל את שלטון העם הקומוניסטי וסלל את הדרך לאור חדש – הדור של הרבי. לקח זמן עד שזה התממש, עד שהקומוניזם נפל לגמרי, אבל בדור השביעי, של הרבי הוא כבר נפל – מסך הברזל נפל ואפשר לצאת משם. זהו בעצם ההבדל בין חג הגאולה היום, של הרבי הריי"צ, לחג הגאולה של אדמו"ר הזקן ב"ט-כ' כסלו. אז הקליפה שאסרה ואיימה בהפך-החיים על אדמו"ר הזקן היתה קליפת הצאר הרוסי, שלטון הצאר, שלטון המלך הרודן, החזק. אחרי שהוא יצא מזה, משלטון הצאר, בסוף ימיו ממש, הלעומת-זה של אדמו"ר הזקן היה נפוליאון, כידוע. זהו כבר ראשית השחרור מהצאריות, כלומר, מהממסד של המלך הרודן, העריץ – זו ראשית הדמוקרטיה של המערב. הוא היה האויב המושבע של אדמו"ר הזקן בסוף ימיו, וגם אותו ניצח אדמו"ר הזקן.

מה יכולה להיות עוד קליפה, אפילו יותר גרועה מכפירה, יותר גרועה ממתירנות? הקליפה הזו היא עצם הישות, שזה קליפת בלעם

אחרי שני אלו, שהיו בזמן אדמו"ר הזקן, כעבור כך וכך דורות, הגיע המאסר השחרור של אדמו"ר הקודם, מה שאנו חוגגים היום, כאשר הכח המנגד הוא קליפה אחרת לגמרי – הקומוניזם. קודם המלך שלט, עכשיו, כאילו, העם שולט. מה יותר טוב, שהמלך ישלוט או שהעם ישלוט? רואים שעם בלי מלך הוא יותר גרוע. לכן אפשר לומר שהמאסר של הרבי הקודם היה, במדה מסוימת, הרבה יותר חמור גם ממאסר אדמו"ר הזקן, אף שגם אדמו"ר הזקן היה באיום של הפך-החיים. בקליפה של שלטון העם גם השתתפו הרבה יהודים, עד כדי נכדים ונינים של גדולי החסידים של הרביים הקודמים – המהר"ש והרש"ב. באותו אופן בכל אירופה צאצאים של גדולי הצדיקים הצטרפו לקומוניזם. אבל טוב, בנצחון, בעמידה עם עמוד שדרה מאד חזק ואיתן, הרבי יצא מזה – ונצח אותם. בפועל, לקח קרוב לשבעים שנה עד שהמשטר הזה יפול לגמרי.

מה כבר הקליפה בדור של הרבי, ממלא-המקום של חמיו, הרבי הריי"צ? כבר לא שלטון המלך, וגם לא השלטון-כביכול של העם, אלא אנרכיזם גמור של מתירנות. אם הכל מותר, הכוונה שאין שלטון בכלל – בימים ההם אין מלך בישראל איש הישר בעיניו יעשה". המתירנות של הדור הזה, האחרון, כוללת גם כפירה כפשוטה, כמו שהבעל שם טוב אמר, וגם הרבי הרש"ב הסביר, שבעקבתא דעקבתא דמשיחא עיקר הנסיון שלנו הוא לעמוד עם חוט שדרה חזק ביותר נגד הכפירה. הכפירה – לשון כפור, קרירות מוחלטת למה שהקדושה דורשת – והמתירנות הן בעצם היינו הך.

האם יש עוד קליפה, אחרי זה, שצריך להתמודד אתה היום? מסתמא יש. מה יכולה להיות עוד קליפה, אפילו יותר גרועה מכפירה, יותר גרועה ממתירנות? הקליפה הזו היא עצם הישות, שזה קליפת בלעם. אם אומרים שיש משהו יותר גרוע מכפירה – מובן שאותו דבר אינו תלוי בכפירה, הוא משהו אחר. אכן, יותר גרוע לא לכפור ואף על פי כן למרוד, לפשוט. כתוב שפשע הוא מרד. זו בדיוק המלה שמשמשים בה לגבי בלעם – שהוא מחפש למרוד. שוב, הוא על דרך עמלק, "מכיר את ריבונו" – בלעם מכיר טוב-טוב, הוא מדבר אתו – אבל תוך כדי שהוא מכיר במציאות ה', ושה' יכול לכפות אותו כרצונו, הוא גם חושב שיש צמצום כפשוטו, ובאותו רגע עצם הישות שלו מתקומם, נצב, כ'דבר נפרד בפני עצמו', כי בעצם כל הזמן הוא היה 'דבר נפרד בפני עצמו'.

(מוצאי י"ח תמוז פ"ה)

אוצר קצור

על גאווה ותאווה

בשרש הגאווה והתאווה הן אחד, יש תלות ביניהן, השאלה היא רק מה בא בגילוי קודם, "נפש רחבה" עם הרבה תאוות או "רוח גבוהה" שהיא גאווה. **הצדיק, תלמידי אברהם אבינו, משתמש ב"נפש שפלה" בעניני גשמיות – לא מגיע לי גשמיות, אז איני מתאווה (לעומת הרשע שחושב שהכל מגיע לו, ולכן יש לו תאוות רבות). תלמידי בלעם הרשע, הרשעים, משתמשים ב"נפש שפלה" ברוחניות, אין להם תאוה ברוחניות. האמירה 'אין לי תאוה ברוחניות' הולכות עם האמירה ש'איני ראוי לעשות דברים גדולים'.**

הרשע, מתוך השפלות שלו, בסוף יוצא מהדת לגמרי. בעצם, השפלות הרעה, ענוה של שקר, היא פשוט מקור של כפירה. כפירה היא כפור וכפור הוא מות. יש כאן משהו עמוק: אם אדם חושב ש'איני לא ראוי לעשות דברים חשובים', בדקות שבדקות הוא פשוט לא מאמין במציאות ה'. הגבהות כאן היא "בדרכי הוי'", מתחברת לה' והשפלות כאן היא מקור של כפירה.

(י"ד אלול תשפ"א)

אוצר הפתגם

על "הצנע לכת" אנחנו דורשים הצדיק-נע. עיקר הצניעות הוא לא רק הלבוש אלא גם התנועה. (ו' אלול ע"ג)